

5. FÖLDALATTI GÉPJÁRMŰTÁROLÓK

5.1. A LÉTESÍTÉS INDOKAI ÉS A TELEPÍTÉS FELTÉTELEI

A városi közlekedés zavartalan lebonyolításának egyik fontos feltétele, hogy az álló, rakodó, tároló gépjárművek úticéljuk közelében elhelyezhetők legyenek. Erre a forgalom részére kiépített útfelületeken kívüli területeken kell helyet biztosítani.

A városközpontokban, a régi, szűk utcák és terek nem sok lehetőséget kínálnak a járművek parkolására. Sok esetben még az új városrészekben is problémát okoz a gépjárművek elhelyezése.

Az ez irányú vizsgálatok eredményei szerint 300—350 fő/ha tömörsűrűség esetén a várakozó gépjárművek helyigénye az összes beépített terület mintegy 30%-át teszi ki (lakásonként egy gépkocsival és 25 m² várakozóhellyel számolva). Ezt a területigényt rendkívül nehéz kielégíteni. Így érzékelhető, hogy több helyen is szükségessé válik többszintes parkolók létesítése, elsősorban a belső városrészekben.

A különböző parkolási módok helyszükségletére jellemző a következő adatsor:

600 személygépkocsi elhelyezéséhez szükséges alapterület, azaz teleknagyság becsléssel különböző változatok esetén a következő:

— várakozóhely a térszínen	600 × 25	15 000 m ²
— 4 szintes belső utakkal ellátott gépkocsitároló	150 × 26,5	4 000 m ²
— 10 szintes, mechanikus rendszerű parkolóház	60 × 23	1 400 m ²

A földalatti gépjárműtárolókat, tehát elsősorban a helyszükségből eredő műszaki szükségességből kell létesíteni, ugyanis megvalósításuk jóval drágább, mint a felszíni várakozóhelyeké. A fajlagos költségarányok megközelítően az 5.1. táblázat szerint vehetők fel. A viszonyítási alap egy közepes nagyságú személygépkocsi beszerzési költsége.

A földalatti gépjárműtárolók létesítése — a már vázolt helyhiányon kívül — akkor is indokolt lehet, ha azokat kettős célú építményként alakítják ki. Az ilyen létesítmény gépjárműtárolóként épül, azonban az előre beépített védelmi berendezések segítségével adott eset-

5.1. TÁBLÁZAT

Gépkocsi parkolóhelyek költségei egy közepes méretű személygépkocsi árának %-ban

A telepítés módja	A parkolóhely költsége egy gépkocsi árának %-ában
Térszínen létesített várakozóhely	15—20
Térszínen épített egyszerű sorigarázs	60—80
Félig süllyesztett, félig kiemelt kétszintes garázs	50—70
Térszín alatti két-háromszintes gépkocsi tároló	100—150
Saját vezetővel beálló mélygarázs négy-hat szintig	200—300
Mechanikus üzemű parkolóház nagyrészt föld alatt 10—20 szintig	150—200

ben polgári védelmi (életvédelmi) célokra használható. Ily módon az előzőekben vázolt gazdasági mutatók kedvezőbben alakulnak. Számos országban az állam jelentős mértékben támogatja az ilyen kettős célú építmények megvalósulását.

Az építési telkeken kialakítható többszintes gépjárműtárolók elhelyezésének korlátozott lehetőségei miatt előtérbe kerültek a részben vagy egészben közterület alatt elhelyezkedő földalatti gépjárműtárolók. Könyvünk célkitűzésének megfelelően főleg az ilyen építményekkel foglalkozik részletesebben.

A földalatti gépjárműtárolókat a városi közlekedési hálózat tervezésével együtt kialakított telepítési terv alapján célszerű létesíteni. Az igényeket és azok kielégítési módját (lehetőségét), sorrendjét az általános és részletes településfejlesztési tervek készítése során kell megállapítani. A tömeg- és az egyéni közlekedés várható fejlődésének, továbbá az összefüggő gyalogos övezetek ismeretében, célszerű a nagyobb gépjárműtárolók helyét kijelölni, figyelembe véve a lakossági igények mellett a nagy tömegvonzású intézmények várható elhelyezkedését is.